

Sancti Hieronymi Stridoniensis Operum, Tomi ...

Continens Commentaria In Matthaevm, Et Epistolas Pavli Ad Galatas, Ad Ephesios, ad Titum & Philemonem, & librum Didymi de spiritu sancto a Hieronymo versum ... Ad Fidem Vetvstissimorum Exemplarivm, Dvcentis Circiter Svblatis Erroribvs Emendata

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Coloniae Agrippinae, 1616

Procemivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75102)

A **D. HIERONYM. IN EPISTOLA**
LAM AD GALATAS AD PAVLAM
 ET EVSTOCHIVM.

C
CANON

P R O O E M I V M.

D A V C I admodum dies sunt, ex quo epistolam Pauli ad Philemonem interpretatus, ad Galatas transcenderam: multis retrorsum in medio prætermisissis, & ecce subito literæ mihi de vrbe allatæ sunt: nunciantes & Albinam venerabilem anum præsentia domini redditam, & sanctam Marcellam matris cõtubernio destitutam, magis nunc vestrum ò Paula & Eustochium flagitare solatium. Et quia hoc interim fieri non potest propter grandia maris in medio spacia atque terrarum: repente vulnus impressum saltem scripturarum vellem curare medicamine. Scio equidem ardorem eius, scio fidem (quam flammam semper habeat in pectore) superare sexum, obliuisci hominis, & diuinorum voluminum tympano concrepante, rubrum huius sæculi pelagus transfretare. Certè cum Romæ essem, nunquam tam festina me vidit, vt non de scripturis aliquid interrogaret. Neque verò more Pythagorico quidquid responderam rectum putabat: nec sine ratione præiudicata apud eam valebat auctoritas: sed examinabat omnia, & sagacitate vniuersa pensabat, vt me sentirem non tam discipulam habere quàm iudicem. Itaque quod & illi absenti pergratum fore, & vobis, quæ in præsentiarum estis, vtile existimo, aggrediar opus intentatum ante me linguæ nostræ scriptoribus, & à Græcis quoque ipsis vix paucis, vt rei poscebat dignitas, vsurpatum. Non quia ignorem Caium Marium Victorinum, qui Romæ pueros rhetoricam docuit, edidisse commentarios in Apostolum: sed quod occupatus ille eruditione sæcularium litterarum, scripturas omnino sanctas ignorauerit, & nemo possit, quamuis eloquens, de eo bene disputare quod nesciat. Quid igitur, ego stultus aut temerarius qui id pollicear quod ille non potuit? Minimè. Quin potius in eo, vt mihi videor, cautior atque timidior, quod imbecillitatem virium mearum sentiens, Origenis commentarios sum secutus. Scripsit enim ille vir in epistolam Pauli ad Galatas quinque propria volumina, & decimum Stromatum suorum librum commentario super explanatione eius sermone compleuit: tractatus quoque varios & excerpta, quæ vel sola possint sufficere, composuit. Prætermitto Didymum videntem meum, & Laodicenum de ecclesia nuper egressum, & Alexandrum veterem hereticum: Eusebium quoque Emesenum, & Theodorum Heracleoten: qui & ipsi nonnullos super hac re commentarios reliquerunt. E quibus, si vel pauca decerpere, fieret aliquid quod non penitus contemneretur. Itaque vt simpliciter fatear, legi hæc omnia, & in mente mea plura coaceruans, accito notario vel mea, vel aliena dictavi: nec ordinis, nec verborum interdum, nec sensum memoriam retentans. Iam domini tantum misericordia est, ne per imperitiam nostram ab alijs benedicta dispereant, & non placeant inter extraneos,

quæ placent inter suos. Argumentum itaque epistolæ huius breuiter comprehendens, hac præfatione commoneo: vt sciatis eandem esse materiam & epistolæ Pauli ad Galatas, & quæ ad Romanos scripta est. Sed hoc differre inter vtraque: quod in illa altiori sensu & profundioribus vsus est argumentis: hic quasi ad eos scribens, de quibus in consequentibus ait: O insensati Galata, & sic insipientes estis: tali se sermone moderatus est, quod increparet potius quàm doceret, & quem possent stulti intelligere: vt cõmunes sententias, communi oratione vestiret, & quos hoc ratio suadere non poterat, reuocaret auctoritas. Nullus quidem Apostoli sermo est, vel per epistolam, vel præsentis, in quo non laboret docere antiquæ legis onera deposita, & omnia illa quæ in typis & imaginibus præcesserunt, id est, otium sabbathi, circumcisionis iniuriam, calendarum, & trium per annum solennitatum recursus, scrupulositatem ciborum, & per dies singulos lauacra iterum sordidanda, gratia euangelij subrepente cessasse: quam non sanguis victimarum, sed fides animæ credentes impleret. Verum alibi pro parte, & vt se aliud agenti hæc quæstio obtulerat, ex latere disputatum est, & pene perstrictum. In his autem duabus, vt dixi, epistolis, specialiter antiquæ legis cessatio, & nouæ introductio continetur. Sed ad Galatas hoc proprium habet: quod non scribit ad eos, qui ex Iudæis in Christum crediderant, & paternas putabant ceremonias obseruandas: sed ad eos, qui ex gentibus fidem euangelij receperant, & rursum retro lapsi, quorundam fuerant auctoritate deterriti: asserentium Petrum quoque & Iacobum, & totas Iudææ ecclesias, euangelium Christi cum lege veteri miscuisse. Ipsum etiam Paulum aliud in Iudæa facere, aliud nationibus prædicare, & frustra eos in crucifixum credere, si id negligendum putaret, quod apostolorum principes obseruarent. Quamobrem ita cautè inter vtrumque & medius incedit, vt nec euangelij prodar gratiam, pressus pondere, & auctoritate maiorum: nec præcessoribus faciat iniuriam, dum asseror est gratia: obliquè verò, & quasi per cuniculos latenter incedens, vt Petrum doceat pro commissa sibi circumcisionis plebe facere, ne ab antiquo repente viuendi more desciscens, in crucem scandalizata nõ crederet, & sibi prædicatione gentium credita, æquum esse id pro veritate defendere, quod alius pro dispensatione simularet. Quod nequaquam intelligens Bataneotes, & sceleratus ille Porphyrius, in primo operis sui aduersum nos libro, Petrum à Paulo obiecit esse reprehensum: quod non recto pede incederet ad euangelizandum, volens & illi maculam erroris inurere, & huic procacitatis, & in commune fidei dogmatis accusare mendacium, dum inter se ecclesiarum principes discrepent. Quæ quidem & nunc, orantibus vobis, leuiter quo sensu sunt dicta, contingimus, & in suis locis plenius exequemur. Sed iam tempus est, vt ipsius apostoli verba ponentes, singula quæque pandamus.

COM-